
UNIVERSITI SAINS MALAYSIA

Peperiksaan Kursus Semasa Cuti Panjang
Sidang Akademik 2003/2004

April 2004

ZCT 103/3 - Fizik III (Getaran, Gelombang dan Optik)

Masa : 3 jam

Sila pastikan bahawa kertas peperiksaan ini mengandungi **SEPULUH** muka surat yang bercetak sebelum anda memulakan peperiksaan ini.

Jawab kesemua **DUA PULUH LAPAN** soalan. Kesemuanya wajib dijawab dalam Bahasa Malaysia.

Bahagian A: Soalan objektif. Tandakan jawapan yang betul pada ruang yang diberikan di bawah.

1	A	B	C	D	11	A	B	C	D	21	A	B	C	D
2	A	B	C	D	12	A	B	C	D	22	A	B	C	D
3	A	B	C	D	13	A	B	C	D	23	A	B	C	D
4	A	B	C	D	14	A	B	C	D	24	A	B	C	D
5	A	B	C	D	15	A	B	C	D	25	A	B	C	D
6	A	B	C	D	16	A	B	C	D					
7	A	B	C	D	17	A	B	C	D					
8	A	B	C	D	18	A	B	C	D					
9	A	B	C	D	19	A	B	C	D					
10	A	B	C	D	20	A	B	C	D					

- Dalam gerakan harmonik mudah (ghm), magnitud pecutan:
  - konstan
  - sentiasa berubah
  - malar
  - sentiasa berkurang dengan masa
- Frekuensi f dan frekuensi sudut ω dihubungkan oleh:
  - $f = \pi\omega$
  - $f = 2\pi\omega$
  - $f = \pi/\omega$
  - $f = \omega/2\pi$
- Suatu objek pada hujung suatu spring membuat 40 getaran dalam 20 s. Frekuensi sudutnya ialah:
  - 1.57 rad/s
  - 2.0 rad/s
  - 6.3 rad/s
  - 12.6 rad/s
- Anjakan menjadi maksimum bagi ghm apabila:
  - pecutan sifar
  - halaju maksimum
  - tenaga kinetik sifar
  - tenaga keupayaan sifar

5. Halaju jasad dalam ghm mendahului sesaran dengan:
- 0
  - $\pi/8$ rad
  - $\pi/4$ rad
  - $\pi/2$ rad
6. Suatu blok 1 kg diletakkan pada hujung suatu spring. Blok tersebut melakukan ghm dengan $x = 2\cos 50t$, x dalam meter dan t dalam saat. Pemalar spring ialah:
- 1 N/m
  - 100 N/m
  - 2500 N/m
  - 7500 N/m
7. Suatu blok 0.15 kg berayun pada hujung spring dengan pemalar 200 N/m. Jika tenaga sistem ialah 6.0 J, hitung laju maksimum blok.
- 8.94 m/s
  - 0.17 m/s
  - 0.24 m/s
  - 6.9 m/s
8. Anjakan suatu tali diberi oleh $y(x,t) = A\sin(kx + \omega t)$
- Nombor gelombang ialah:
- $2\pi k/\omega$
  - ω/k
  - ωk
  - $2\pi/k$
9. Suatu gelombang sinus pada tali mempunyai amplitud 2.0 cm dan frekuensi 50 Hz. Laju maksimum gelombang ialah:
- 2 m/s
  - 4 m/s
  - 6.3 m/s
  - 13 m/s
10. Suatu gelombang tali dipantulkan daripada hujung tetap. Gelombang terpantul mestilah:
- sefasa dengan gelombang asal pada hujung tali
  - 180° beza fasa dengan gelombang asal pada hujung tali
  - amplitud lebih besar dari gelombang asal
  - tidak boleh melintang

11. Halaju gelombang bunyi ditentukan oleh:
  - A. amplitudnya
  - B. keamatannya
  - C. kenyaringannya
  - D. medium penghantarannya

12. Suatu “hadapan gelombang” ialah satu permukaan yang malar:
  - A. fasa
  - B. frekuensi
  - C. jarak gelombang
  - D. amplitud

13. Unit bagi panjang “lintasan cahaya” ialah:
  - A. m^{-1}
  - B. m
  - C. m/s
  - D. Hz/m

14. Interferen bagi cahaya ialah bukti bahawa:
  - A. laju cahaya sangat tinggi
  - B. cahaya merupakan gelombang melintang
  - C. cahaya berciri elektromagnet
  - D. cahaya merupakan suatu fenomena gelombang

15. Sebab mengapa terdapat dua celah (bukan satu celah) dalam eksperimen Young ialah:
  - A. untuk meningkatkan keamatan
  - B. untuk menghasilkan beza lintasan cahaya
  - C. satu celah untuk frekuensi dan satu lagi untuk jarak gelombang
  - D. dua celah akan mengurangkan rintangan

16. Dalam eksperimen Young, cahaya berjarak gelombang 500nm menyinari dua celah yang terpisah dengan 1 mm. Pemisahan di antara pinggir cerah bersebelahan pada skrin 5 m dari celah ialah:
  - A. 0.10 cm
  - B. 0.25 cm
  - C. 0.50 cm
  - D. 1.0 cm

17. Suatu kanta kaca ($n=1.6$) dilapisi oleh filem nipis ($n=1.3$) untuk mengurangkan pemantulan sebahagian cahaya tuju. Jika λ ialah jarak gelombang cahaya dalam filem, sekurang-kurangnya ketebalan filem mestilah:
- A. kurang dari $\lambda/4$
  - B. $\lambda/4$
  - C. $\lambda/2$
  - D. λ
18. Jika dua gelombang cahaya adalah koheren:
- A. amplitud mereka sama
  - B. frekuensi mereka sama
  - C. jarak gelombang mereka sama
  - D. beza fasa mereka sama
19. Untuk memperoleh corak pinggir dua-celah, cahaya mestilah:
- A. tertuju secara normal pada celahan
  - B. monokromatik
  - C. terdiri dari gelombang satah
  - D. koheren
20. Pelangi yang dilihat selepas hujan disebabkan oleh:
- A. pembelauan
  - B. interferens
  - C. pembiasan
  - D. penyerapan
21. Cahaya yang sangat koheren ditujukan pada satu dawai halus. Kelihatan beberapa bayang terbentuk dibelakang dawai seolah-olah dihasilkan oleh beberapa dawai yang selari. Fenomena ini ialah:
- A. pembiasan
  - B. pembelauan
  - C. pemantulan
  - D. kesan Doppler
22. Dalam persamaan $\phi = \left(\frac{2\pi}{\lambda}\right)a \sin \theta$ bagi belauan celah tunggal, ϕ ialah:
- A. sudut bagi minimum pertama
  - B. sudut bagi minimum kedua
  - C. sudut fasa antara sinar-sinar ekstrem
  - D. $N\pi$ di mana N ialah integer

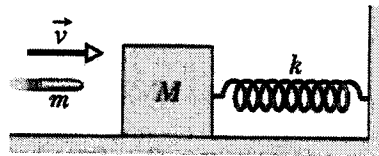
23. Suatu gelombang satah berjarak gelombang 500 nm ditujukan ke atas celah tunggal dengan lebar 5×10^{-6} m. Sinar dari celah tersebut membuat sudut 1° dengan normal. Beza fasa bagi gelombang teratas dan terbawah pada celah ialah:
- A. 0
  - B. 0.55 rad
  - C. 1.1 rad
  - D. 1.6 rad
24. Apabila cahaya dengan jarak gelombang tertentu ditujukan pada parutan belauan, garis dengan tertib 1 terbentuk pada sudut 25° . Sudut belauan bagi garis dengan tertib kedua ialah:
- A. 25°
  - B. 42°
  - C. 50°
  - D. 58°
25. Gelombang cahaya 550 nm tertuju pada parutan belauan yang berjarak pemisahan 1.75×10^{-6} m. Bilangan tertib yang terbentuk ialah:
- A. 1
  - B. 4
  - C. 6
  - D. 7

Bahagian B: Soalan berstruktur. Jawab kesemua 3 soalan.

1. (a) (i) Suatu objek berayun dengan amplitud 2.0 cm pada frekuensi 6.0 Hz. Hitung frekuensi sudut, ω dan kecepatan maksimum a , objek tersebut.

(10 markah)

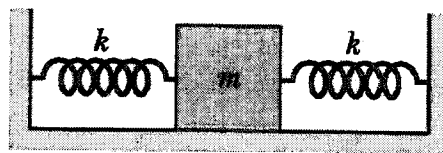
- (ii) Suatu peluru berjisim m mengenai blok dengan halaju v seperti dalam rajah di bawah. Jika peluru tersebut terperangkap dalam blok dapatkan amplitud bagi gerakan harmonik yang terhasil.

(15 markah)

- (iii) Dalam rajah di bawah, 2 spring yang serupa pemalar k disambungkan kepada sebuah blok berjisim m . Tunjukkan bahawa frekuensi ayunan blok diberikan oleh,

$$f = \frac{1}{2\pi} \sqrt{\frac{2k}{m}}$$

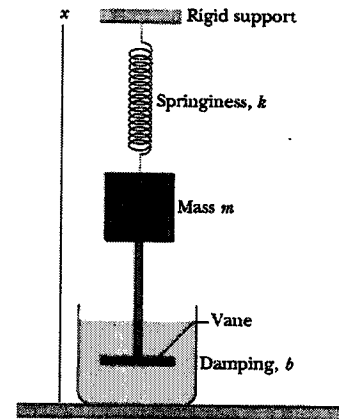
(15 markah)

- (b) Laut mengalami fenomena pasang surut dan sifat ini menyerupai gerakan harmonik mudah. Permukaan laut boleh meningkat ke paras tertinggi dan menurun ke paras terendah. Jarak di antara kedua-dua titik ini ditandakan dengan d . Tempoh untuk satu kitar pasang surut ialah 12.5 jam. Hitung masa yang diambil untuk air laut jatuh sebanyak $d/6$ dari titik tertinggi.

(20 markah)

- (c) Bagi sistem di sebelah, blok berjisim 1.5 kg, pemalar spring 8.0 N/m dan daya pelembaran diberi sebagai 230 g/s. Blok ditarik ke bawah dengan jarak 12.0 cm dan dilepaskan

- (i) Hitung masa yang diperlukan bagi amplitud ayunan untuk berkurang kepada 1/3 dari nilai asal.
 (ii) Berapakah ayunan yang dibuat dalam tempoh ini?

(40 markah)

2. (a) Suatu tali teregang mempunyai jisim per unit panjang 5.0 g/cm dan tegangan 10 N. Gelombang sinus pada tali ini beramplitud 0.12 mm dan frekuensi 100 Hz bergerak pada arah negatif x.

- (i) Hitung frekuensi sudut dan nombor gelombang
 (ii) Tuliskan persamaan bagi gelombang ini.

(15 markah)

- (b) Persamaan bagi gelombang diberi sebagai

$$y = (0.5 \text{ cm})\sin(\pi x/3) \cos(40\pi t)$$

- (i) Dapatkan laju dua gelombang (yang serupa kecuali arah gerakan) yang menghasilkan gelombang di atas.
 (ii) Hitung jarak antara nod-nod
 (iii) Hitung laju partikel tali pada kedudukan $x = 1.5 \text{ cm}$ dan $t = 9/8 \text{ s}$.

(30 markah)

- (c) Persamaan bagi gelombang melintang bergerak di sepanjang tali diberikan oleh

$$y = 6.0 \sin(0.02\pi x + 4.0\pi t) \quad x - \text{cm dan } t - \text{saat}$$

Hitungkan:

- (i) Laju gelombang
- (ii) Laju melintang maksimum bagi partikel tali
- (iii) Anjakan melintang pada $x = 3.5$ cm apabila $t = 0.26$ s.

(15 markah)

- (d) Dua gelombang melintang di beri oleh

$$y_1 = 0.005 \cos(\pi x - 4\pi t)$$

$$y_2 = 0.005 \cos(\pi x + 4\pi t)$$

Dengan x , y_1 , y_2 dalam meter dan t dalam saat. Hitung:

- (i) nilai positif x yang paling kecil yang merupakan nod.
- (ii) masa di mana partikel mempunyai kelajuan sifar (semasa sela $0 \leq t \leq 0.5$ s dan pada $x = 0$).

(40 markah)

3. (a) Jarak gelombang bagi cahaya kuning di udara ialah 598 nm. Hitung:

- (i) Frekuensi
- (ii) Jarak gelombang dalam kaca yang berindeks biasan 1.52
- (iii) Laju cahaya kuning dalam kaca di atas

(20 markah)

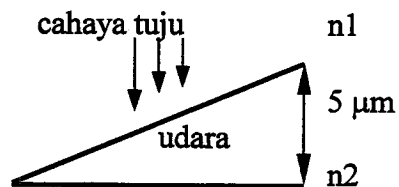
- (b) Suatu susunan eksperimen dua-celah menghasilkan pinggir inteferens yang berpisah sebanyak 0.2° . Sumber cahaya kuning digunakan ($\lambda = 589$ nm). Hitung sudut pisahan pinggir yang baru jika seluruh susunan ini direndamkan ke dalam air ($n = 1.33$).

(20 markah)

- (c) Suatu cahaya putih ditujukan secara normal ke atas filem ($n = 1.33$). Pemantulan sinar dari filem ini menghasilkan inteferens maksimum pada 600 nm dan minimum pada 450 nm (tiada minimum terhasil antara keduanya). Hitung ketebalan filem.

(20 markah)

- (d) Baji udara dibentuk menggunakan dua kepingan kaca nipis seperti rajah di bawah.

Indeks biasan kaca dibahagian atas dan bahagian bawah ialah $n_1 = 1.5$ dan $n_2 = 2.0$ masing-masing. Pinggir-pinggir inteferens terbentuk dari sinar tuju berjarak gelombang $\lambda = 500 \text{ nm}$.

- (i) Berapa jalurkah yang akan dilihat?
- (ii) Jika udara digantikan dengan minyak berindeks biasan 1.8 berapa banyak pula pinggir yang akan dilihat.

(40 markah)